

Til kommuner, mfl.

UDKAST

Departementet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

www.sm.dk

Skrivelse om reglerne for seniorførtidspension, jf. bekendtgørelse om seniorførtidspension

Folketinget vedtog den 21. december 2011 lov nr. 1386 af 28. december 2011 om ændring af lov om social pension (Forhøjelse af folkepensionsalder og indførelse af seniorførtidspension m.v.). Lovændringen medfører, at personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet fra 5 år før folkepensionsalderen kan ansøge om førtidspension (seniorførtidspension).

J.nr. 2013-7017

Regler om muligheden for at søge om førtidspension efter regler om seniorførtidspension træder i kraft 1. januar 2014.

Efter § 17, stk. 5, i lov om social pension bemyndiges social-, børne- og integrationsministeren til at fastsætte regler for vurdering af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Bemyndigelsen er udmøntet i den vedlagte bekendtgørelse om seniorførtidspension.

Denne skrivelse orienterer om formålet med reglerne om seniorførtidspension og om bekendtgørelsens indhold, herunder om målgruppe, kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet og dokumentation herfor. Desuden redegøres for ansøgning og sagsbehandlingsforløb i forbindelse med ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension. Endvidere nævnes afgrænsningen til de gældende regler om ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag, jf. lovens § 17, stk. 2.

Formålet med regler om seniorførtidspension

Ved lov nr. 1386 af 28. december 2011 om ændring af lov om social pension (Forhøjelse af folkepensionsalder og indførelse af seniorførtidspension m.v.), jf.

§ 17. stk. 3, indføres regler om seniorførtidspension, således at personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet kan sikres en enkel og hurtig adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen.

Formålet er:

- At sikre personer, der er nedslidte eller har væsentlige helbredsproblemer efter et langt arbejdsliv, en hurtigere og enklere adgang til førtidspension i op til fem år forud for folkepensionen.
- At undgå en langstrakt og unødigt brug af aktive beskæftigelsesrettede tilbud med henblik på at afklare en eventuel restarbejdsevne.
- At sikre målgruppen ret til en hurtig afklaring af deres fremtidige forsørgelsesmuligheder.

Seniorførtidspension er ikke en ny type førtidspension, men en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Det er fortsat et krav for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen er nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller ved et fleksjob, jf. lovens § 16.

Målgruppen

Målgruppen for seniorførtidspension er personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der er nedslidt, og som har højst 5 år til folkepensionsalderen.

Bekendtgørelsen om seniorførtidspension finder anvendelse ved vurderingen af, om en borger, der ansøger om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, har ret til at få behandlet ansøgningen efter § 17, stk. 3, i lov om social pension.

Når kommunen modtager en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, skal kommunen som det første vurdere, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser om ret til social pension, samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens § 17, stk. 3, er efter bekendtgørelsen om seniorførtidspension betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har haft fuldtidsbeskæftigelse i en periode, der sammenlagt svarer til mindst 20 – 25 år.

Mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse

Hvis der er indbetalt fuldt ATP-bidrag i en eller flere sammenlagte beskæftigelsesperioder, jf. bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension, i mindst 25 år, anses ansøgeren for at opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1. Hvis ansøgeren har haft fuldtidsbeskæftigelse i mere

end 20 år men mindre end 25 år, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om ansøgeren kan anses for at opfylde beskæftigelseskravet, jf. nedenfor.

Efter bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension indbetales der fuldt ATP-bidrag ved en arbejdstid på mindst 27 timer pr. uge, mens der indbetales 2/3 bidragssats ved deltidsbeskæftigelse på mindst 18 og under 27 timers arbejde pr. uge.

20 – 25 års fuldtidsbeskæftigelse

Hvis ansøgeren har haft mindre end 25 års fuldtidsbeskæftigelse, men mere end 20 år, kan kravet om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, anses for opfyldt, hvis kommunen ud fra et konkret skøn vurderer, at pågældende er i målgruppen for seniorførtidspension.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- det faktiske eller skønnede antal ugentlige arbejdstimer i perioden, fx om ansøgeren har arbejdet mange timer over mindstekravet til indbetaling af fuldt ATP-bidrag i hele eller store dele af beskæftigelsesperioden,
- arbejdets karakter, dvs. om arbejdet må anses for at være fysisk eller psykisk belastende og nedslidende,
- at ansøgerens helbred er påvirket efter mange år på arbejdsmarkedet.

Deltidsbeskæftigelse

Perioder med deltidsbeskæftigelse, herunder sæsonarbejde, kan efter kommunens konkrete vurdering tælles med ved opgørelsen af omfanget af fuldtidsbeskæftigelse, hvis længden af perioden med arbejdsmarkedstilknytning er forholdsmæssigt øget, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3.

For ansøgere med deltidsbeskæftigelse, kan der tages udgangspunkt i, at et år på deltid svarer til ½ års fuldtidsbeskæftigelse. Hvis beskæftigelsen på deltid har været tæt på fuld tid efter definitionen for deltidsbeskæftigelse ved indbetaling af ATP-bidrag, fx 25 timer ugentligt, kan den efter en konkret vurdering anses for at svare til mere end ½ års fuldtidsbeskæftigelse.

Der indbetales 1/3 ATP-bidrag ved beskæftigelse på mindst 9 og under 18 timers arbejde pr. uge. Perioder med mindre end 9 timers ugentlig beskæftigelse, bør som hovedregel ikke tælle med i opgørelsen af beskæftigelsesperioden, med mindre der er helt særlige grunde, der taler for det, fx at den nedsatte arbejdstid er helbredsmæssigt begrundet.

Aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens § 17, stk. 3, er desuden betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendt-

gørelsens § 3. Ansøgere, som kommer direkte fra beskæftigelse, opfylder dermed kravet. Kravet kan dog være opfyldt i andre tilfælde fx ved:

Indkomst der midlertidigt træder i stedet for arbejdsindkomst

Personer, der forud for ansøgningen har indkomst, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, fx sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ledighedsydelse, støtte efter lov om social service til pasning af nærstående alvorligt syge eller døende og til pasning af børn med handicap eller langvarig lidelse, anses, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kontanthjælp eller uden indkomst

Ansøgere, der kortvarigt har modtaget fx kontanthjælp eller kortvarigt har været uden indkomst, kan efter en konkret vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- at ansøgeren har været i behandling eller afventet helbredsmæssig udredning,
- at ansøgeren er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige årsager,
- karakteren og omfanget af tidligere beskæftigelse.

Ansøgere, der ikke opfyldte alderskravet ved ophør på arbejdsmarkedet, og som derfor i en kortvarig periode forud for ansøgningen har modtaget kontanthjælp eller været uden indkomst, bør ikke alene af denne grund udelukkes fra at kunne opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Ansøgere, der i en længere periode forud for ansøgningen har modtaget kontanthjælp alene pga. ledighed, kan ikke anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Arbejdsophør af helbredsmæssige grunde inden for de seneste 5 år

Ansøgere, der inden for de seneste 5 år helt eller i betydeligt omfang er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde, kan efter en konkret vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- karakteren af arbejdet i tidligere arbejdsforhold, herunder antallet af arbejdstimer sammenholdt med antal arbejdsår,
- at ansøgerens helbredsforhold er påvirket efter mange års arbejdsmarkeds-tilknytning,
- at ansøgeren har haft nedsat arbejdstid af helbredsmæssige grunde, eller om arbejdsophøret skyldes helbredsproblemer.

Dokumentation for tilknytning til arbejdsmarkedet

Omfanget af den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet, herunder perioder, som midlertidigt træder i stedet for arbejde mv., skal dokumenteres eller sandsynliggøres, jf. bekendtgørelsens §§ 4 og 5.

Hensigten er, at det så vidt muligt skal være relativt enkelt for kommunen at vurdere, om en ansøger opfylder kravene om aktuel og langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Muligheden for en hurtig og enkel dokumentation for lønmodtagere er først og fremmest oplysninger fra ATP om indbetalte ATP-bidrag. Oplysninger herom er allerede til rådighed.

I de tilfælde, hvor der ikke er indbetalt ATP-bidrag, kan dokumentationen fx være oplysninger fra nuværende og tidligere arbejdsgivere, herunder oplysninger fra udenlandske arbejdsgivere og myndigheder, ansøgerens egne oplysninger mv., jf. bekendtgørelsens § 4.

Hvis ansøgerens helbredsforhold er påvirket af de mange års arbejdsmarkeds-tilknytning, og dette element indgår i vurderingen af, om ansøgeren opfylder betingelsen om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, skal dette dokumenteres eller sandsynliggøres.

Helbredsforhold, som har medført helbredsbetingset arbejdsophør, og som indgår i vurderingen af, om kravet om aktuel arbejdsmarkedstilknytning er opfyldt, skal ligeledes dokumenteres eller sandsynliggøres.

Selvstændige erhvervsdrivende

Selvstændige erhvervsdrivende kan sandsynliggøre eller dokumentere omfanget af beskæftigelsen i den selvstændige virksomhed ud fra oplysninger om arten og omfanget af virksomheden, ansøgerens personlige arbejdsopgaver og arbejdstid, ansat arbejdskraft, virksomhedens omsætning og indtjening samt ansøgerens årlige selvstændige erhvervsindtægt opgjort fx på grundlag af årsopgørelser fra SKAT, eller på anden måde, jf. bekendtgørelsens § 5.

Ansøgning om seniorførtidspension efter § 17, stk. 3, i lov om social pension

Ansøgning om seniorførtidspension indgives til kommunen.

Kommunen skal herefter vurdere, om en ansøger opfylder de generelle betingelser om ret til social pension (indfødsret, bopælstid mv.), samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis kommunen vurderer, at ansøger opfylder de generelle betingelser om ret til social pension, samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, orienteres borgeren om dette, samt om hvornår det kan forventes, at kommunen træffer afgørelse i sagen.

I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen.

Kommunen indhenter om nødvendigt yderligere oplysninger (fx helbredsoplysninger) og udarbejder i samarbejde med borgeren rehabiliteringsplanens forberedende del inkl. lægeattest fra den praktiserende læge og forelægger sagen for kommunens rehabiliteringsteam.

Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen, afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Kommunen skal træffe afgørelse om ret til førtidspension senest 6 måneder efter, at kommunen har modtaget ansøgningen om førtidspension efter § 17, stk. 3.

Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal den pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort, jf. lovens § 21, stk. 2.

Afslag

Hvis kommunen vurderer, at en ansøger ikke opfylder de generelle betingelser for ret til social pension, statsborgerskab, bopælstid mv., gives der afslag på ydelser efter lov om social pension.

Hvis kommunen vurderer, at en ansøger ikke opfylder kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, gives der afslag på, at få behandlet ansøgningen efter reglerne om seniorførtidspension.

Kommunens afgørelse om afslag kan indbringes for Ankestyrelsen efter de gældende klageregler i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Dokumentation for nedsættelse af arbejdsevnen

Ansøgere, som opfylder betingelserne for at ansøge om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet. Der vil derfor typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet. For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet.

I sager, der behandles efter reglerne om seniorførtidspension, udarbejdes den forberedende del af rehabiliteringsplanen primært på baggrund af foreliggende oplysninger fra fx speciallæger eller tidligere sygdomsjournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsfunktioner samt oplysninger

om årsager til evt. arbejdsophør eller sygemelding, der kan dokumentere de manglende muligheder for at klare kravene på arbejdsmarkedet.

Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud, herunder virksomhedspraktik mv. Kommunen kan dog indhente nye oplysninger, fx helbredsmæssige, til brug for sagens afgørelse. Kommunen har ansvaret for, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse.

Afklaringen af arbejdsevnen kan gennemføres hurtigere og mere enkelt end i sager, der behandles efter de almindelige regler for førtidspension, da der er tale om personer tæt på folkepensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig, og et kort fremadrettet arbejdsmarkedsperspektiv.

Rehabiliteringsplan og -team

Til brug for behandling af sagen i rehabiliteringsteamet udarbejdes den forberedende del af rehabiliteringsplanen, jf. *Bekendtgørelse om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende eller førtidspension*.

Som i de øvrige sager, der forlægges teamet, deltager borgeren i mødet i rehabiliteringsteamet.

Vurdering af arbejdsevnen

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Ved vurderingen af arbejdsevnen kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der ses bort fra kravet om, at borgere som udgangspunkt skal have deltaget i ressourceforløb, inden der kan tilkendes førtidspension. Der skal ligeledes ses bort fra kravet om, at alle muligheder for at udvikle arbejdsevnen skal være udtømt.

Rehabiliteringsteamets indstilling i sagen skal ske ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentlig og varigt nedsat. Betingelserne for tilkendelse af førtidspension er også i disse sager, at der skal være tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne, som betyder, at pågældende ikke vil være i stand til at forsørge sig selv ved et arbejde, herunder i et fleksjob.

Hvis rehabiliteringsteamet ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal teamet indstille til kommunalbestyrelsen, at der gives afslag på førtidspension.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse

Umiddelbart efter rehabiliteringsteamet har afgivet indstilling i sagen, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Herefter træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om tilkendelse eller afslag på førtidspension. Afgørelsen kan indbringes for Ankestyrelsen.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal der gives afslag på førtidspension. I disse tilfælde skal kommunen i nødvendigt omfang tilbyde rådgivning og vejledning om andre hjælpemuligheder.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, modtager førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre førtidspensionister.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet, den xxx 2013

Bent Nielsen